

Şafak ÖZSOY

TULIP Eğitim Danışmanlık Hizmetleri

<http://www.tulipconsultants.com>

safakozsoy@tulipconsultants.com

(Makale, DÜNYA GAZETESİ'nde 24.7.2002 tarihinde yayınlanmıştır.)

AVRUPA BİRLİĞİ VE SOSYAL SORUMLULUK KAVRAMI

Bugün pek çok Avrupalı şirket sosyal sorumlulukları özendirici , sosyal ve çevresel baskılara cevap olabilecek stratejiler geliştirmektedir.

1993 yılında Başkan Delors, güçlü bir Avrupa iş ağı oluşturulması ile başlayan ve 2000 yılında Avrupa Konseyi'nin Lizbon'da şirketlerin hayat boyu öğrenme ve en iyi uygulamaları konusunda bir sorumluluk üstlenmeleri ve bu sosyal sorumluluğun geliştirilmesi, fırsat eşitliği, sürdürülebilir gelişme konuları işlenerek Avrupa Birliği'nin gündemine Sosyal Sorumluluk ile girmiştir.

Yönetmelikler ve yasal zorunlulukların dışında şirketlerin sosyal gelişim standartlarını, çevre koruma ve temel hakların korunması, şeffaf yönetim, tüm hissedarların kalite ve sürdürülebilirlik konularında standartlar geliştirerek uygulamaya koymaları sosyal sorumluluğun belkide temellini teşkil etmektedir. Avrupa Birliği'nin kabul ettiği çerçeve dokümanda, şirketlerle yeni bir sosyal diyalog başlatılması ve yeni bir işbirliği içinde, fırsat eşitliği,yönetim değişiklikleri,ulusal ve yerel seviyelerde ekonomi, sağlık ve sosyal boyutun geliştirilmesi ve korunması ile küresel boyutta çevrenin korunması ve temel haklara saygı yer almaktadır.

Sosyal Sorumluluk kavramının temel ilkelerini de bunlar oluşturur. Sosyal sorumluluk sadece büyük ölçekli çok uluslu şirketler tarafından uygulansada aynı zamanda bu sorumluluk küçük ve orta ölçekli şirketler ve kamu kuruluşlarında yönelmeleri gereken bir alandır.

27-29 Kasım 2001 tarihlerinde Brüksel'de Avrupa Birliği dönem başkanlığını yürüten Belçika'nın desteğinde AB Sosyal Bakanlığı'nın düzenlediği 1. Sosyal Sorumluluk Konferansı'nda gözlenen Avrupa Birliği'nin Sosyal Sorumluluk kavramına olumlu yaklaştığı ve bunu da Lizbon Konferansında kabul ettiği "Yeşil Doküman" ile kanıtlamıştır. Rekabet edici ve dinamik bilgi esaslı bir ekonomi yeni dünya düzeninde sürdürülebilir büyüme, yeni iş imkanları daha iyi sosyal gelişmişlik için gereklidir. Bu çerçevede AB'nin amacı çerçeve dokümanını kabul ettiği Sosyal Sorumluluk içinde hem kendi bölgesinde hem dünyada daha şeffaf yönetim ile yaşanmış deneyimlerin paylaşıldığı yenilikçi uygulamaların özendirilmesi olduğu anlaşılmaktadır.

SOSYAL SORUMLULUK

Sosyal Sorumluluk daha temiz bir çevre ve toplum için şirketlerin gönüllü esaslı katkılarını koydukları bir kavram olup, kalite ya da çevre yönetim sistemleri ile gönüllülük bağlamında benzerlik gösterir. Dünya daki yaklaşımlara bakıldığında da gelecek yıllarda Sosyal Sorumluluğun ISO(Uluslar arası Standart Kuruluşu) bünyesinde bir standart ile küresel dünyamızda şirketlerin kullanılmasına sunması kaçınılmaz olacaktır.

Sosyal Sorumluluk, Avrupa’da ortak değerlerin temel haklar kısmına da adapte edilerek, Avrupalı şirketlerin sosyal sorumluluklarını tanımaları ve daha net olarak bu kimliğin bir parçası olduklarını düşünmelidirler. Bu kimlik ve sorumluluk, çalışanlardan başlayarak tüm hissedarlar ve ortaklara yansıtılarak işin başarısını etkiler.

Bu gelişmeler altında Avrupalı vatandaşların ve hissedarların değişen dünya düzeninde şirketlerin rolü olduğu gerçeğini ortaya çıkarır. Göteborg’daki Avrupa Konseyi toplantısında kabul edilen Avrupa’nın Sürdürülebilir Gelişim Stratejileri’ne bu doğrudan bir mesaj niteliğindedir. Böylelikle uzun dönemde ekonomik büyüme, sosyal gelişmişlik ve çevre korunması elden ele sürecek bir prosesin parçasıdır.

Sosyal sorumluluğun ivme kazanmasında pekçok etkin faktör yer almaktadır. Bunlar içinde yeni düşünceler ve beklentiler ile yerel idareler ve yatırımcıların, vatandaşların küreselleşme içindeki konumları, beklentileri ve büyük ölçekli değişimler sayılabilir.

Ayrıca, tüketici ve yatırımcıların kurumsal ya da birey olarak yatırım kararlarında giderek sosyal kriterlerin öneminin artması, ekonomik faaliyetlerin giderek çevreye zarar verir duruma gelmesi karşısında artan kuşku, iş faaliyetlerindeki şeffaflığın teknolojik imkanlarla herkese yansıtılma ihtiyacı da yer almaktadır.

Sosyal Sorumluluğun tanımında, şirketlerin sosyal ve çevre ile ilgili kaygıların iş operasyonu içindeki doğrudan ve dolaylı tüm hissedarların gönüllü olarak yönetime entegrasyonudur.

Sosyal olarak sorumlu olmak sadece sadece hukuki ve mevzuatlar açısından tüm gerekliliklerin yerine getirilmesi anlamını doğurmamaktadır. Çevre sorumlu teknolojiler kullanıldığı yatırım deneyimlerinde yasal sorumlulukları yerine getiriliyor olmasının yanısıra rekabet gücünü artırıcı bir kuvvet oluşmaktadır.

Sosyal alan, eğitim, çalışma koşulları, işveren-işçi ilişkileri doğrudan üretim üzerinde etkili olmaktadır. Bu süreç verimliliği etkiler. Rekabetin artırılması konusunda bu yeni yönetim şekli aynı zamanda rekabeti artırıcı bir güçtür.

Sosyal Sorumluluk , yasal mevzuat ile yer değiştirilebilen bir kavram değildir. Çevre ve sosyal haklar konusunda mevzuatı olmayan ülkelerde, amaç düzenli yönetmelik ve hukuki mevzuatın oluşturulması ve sonrasında Sosyal Sorumluluk uygulamalarının sağlanmasıdır.

Mesela, finans kuruluşların, sosyal ve çevre ile ilgili kontrol listeleri kullanmaları ve bir değerlendirme yapmaları şirketlerin yatırımları üzerinde etkili olabilmektedir. Tanınan bir sosyal sorumlu firma, aynı zamanda atık borsasında bir endeks olarak şirketin finans konusundaki avantajını artırabilir.

Yine Dow Jones Sustainable Endeksi 1993’den beri %180 büyüyerek , Dow Jones Global Endeksinin %125 büyümesi ile birbirleri ile rekabet eder hale gelmiştir.

Bunun gibi daha iyi ölçüm kriterlerinin oluşturulması sosyal sorumluluğun işin verimliliğine etkisi incelenmelidir. Avrupa Birliği genel çerçeve programlarına ve araştırmalara açık olup yeni teknolojileri bu anlamda kullanmayı özendirme istemektedir.

Türkiye’de ki şirketlerin Avrupa Birliği süreçlerini takip etmeleri anlamında bu konuyu programına almaları ve Sosyal Sorumlu projeleri desteklemeleri entegrasyonda gerekli koşulları oluşturur.

